

Statsforvalteren i Agder

Forslag til vern av Landbøåsen naturreservat i Lyngdal kommune og Nutknuten i Vegårshei kommune

Agder fylke

Utkast til verneplan for skog
Høringsutgave desember 2025

Innholdsfortegnelse

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	3
Landbøåsen naturreservat	3
Nutknuten naturreservat	4
Verneform	4
Hva medfører vernet?	4
Verneforskrift og restriksjonsnivå	5
Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene	5
Inngrep	5
Planteliv	6
Dyreliv	6
Friluftsliv	6
Motorferdsel	6
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	7
Kulturminner	7
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	7
Økonomisk erstatning	8
Verneprosessen	8
Oppstart av verneprosess	8
Sammendrag av innkomne innspill	8
Statsforvalterens kommentarer til innspillene	9
Områdebeskrivelse	9
Vedlegg	11
Vernekart for Landbøåsen naturreservat	11
Vernekart og Nutknuten naturreservat	11
Verneforskrift for Landbøåsen	11
Verneforskrift for Nutknuten naturreservat	11

Høring av verneplaner

Statsforvalteren i Agder sender med dette ut forslag til verneplan for opprettelse av Landbøåsen naturreservat i Arendal kommune og Nutknuten naturreservat (tidl. Holmvassliene- Nuten naturreservat) i Vegårshei kommune på lokal og sentral høring.

Verneplanene sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Statsforvalteren i Agder innen 02.02.2026

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per november 2025 er 5,4 % av all skog, og av dette 4,2 % av den produktive skog i Norge vernet, jf. tall fra Klima- og miljødepartementet. Dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Et av satsingsområdene er at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk, «Evaluerings av skogvernet i Norge» (Framstad mfl. 2002). Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold. Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer; frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som viktige for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensing, utforming av verneforskrifter og økonomisk kompensasjon. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Begge verneforslagene i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra skogeiere.

Naturfaglige registreringer

Landbøåsen naturreservat

Naturfaglige kvaliteter og verneverdier i verneforslaget for Landbøåsen naturreservat, ble kartlagt av Biorehab Klepsland den 23. september 2023. Vernekvalitetene er knyttet til ulike typer rik edelløvskog blant annet de rødlista naturtypene frisk rik edelløvskog og lågurtedelløvskog. Området har stor treslagsvariasjon, med eik og osp som dominerende treslag. Terrenget er småkupert, og berggrunnen er baserik. Store og til dels gamle løvtrær finnes spredt i hele området. Kombinasjonen av baserik berggrunn, forekomster av store og gamle løvtrær, og et småkupert terreng gir grunnlag for et rikt arts mangfold. Verneforslaget omtales som en hotspot for forekomster av regionalt til

nasjonalt sjeldne basekrevende og rødlista jordboende sopp. Sør og sørvest for Landbøåsen er det registrert et område med velutviklet rik lågurtskog. Området er flersjiktet og relativt gammelt. Her finnes det flere store løvtrær, slik som ask, eik, lind, osp, spisslønn og svartor. Det er et par tydelig gamle og innhule lindetrær, mens det er få hule eik- og lønnetrær. Området kan betegnes som en overgang mellom lågurtedelløvskog (VU) og frisk, rik edelløvskog (NT).

Statsforvalteren vurderer området til å være i øvre sjikt av regionalt verneverdig og vil kunne bidra til å oppfylle den regionale mangelen i skogvernet knyttet til rik edelløvskog, inkludert lågurt-eikeskog, samt gammel ospedominert skog og noe rik blandingsskog i lavlandet.

Nutknuten naturreservat

Naturfaglige kvaliteter og verneverdier i verneforslaget for Nutknuten naturreservat, ble kartlagt av Biorehab Klepsland den 9. september 2022. Vernekvalitetene er knyttet til edelløvskog.

Verneforslaget omfatter områder med edelløvskog på kalkrik mark og høy tetthet av store/gamle eiketrær. Skogen mellom Frinesbukta og Nutknuten har høy naturkvalitet i form av gammel eikeblandingsskog, gammel ospeblandingsskog og/eller rike skogtyper. De rødlistede naturtypene frisk rik edelløvskog (NT), lågurtedelløvskog (VU) samt kalk og lågurtfuruskog (VU) er registrert innenfor foreslått avgrensning. Det er funnet syv rødlistede arter lav og sopp, blant annet kastanjelundlav, furustokkjuke, eikeildkjuke og ruteskorpe innenfor verneforslaget. Dette er arter som er tilknyttet gamle og døde trær av eik og furu. I tillegg er det registrert spredte forekomster av lungeneversamfunn omkring Nutknuten.

Statsforvalteren vurderer området som regionalt verneverdig og vil fange opp regionale og nasjonale mangler i skogvernet knyttet til rik edelløvskog og blandingsskog i lavlandet.

For nærmere beskrivelse av de foreslåtte verneområdene ved Landbøåsen og Nutknuten samt hovedinnholdet i de naturfaglige registreringene, viser vi til områdebeskrivelsene på slutten av høringsdokumentet. Statsforvalteren kan sende deg den naturfaglige rapporten i sin helhet, dersom det er ønskelig.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. De foreslåtte verneområdene som inngår i denne høringen, vil bevare en bestemt type natur i form av rik edelløvskog med innslag av de trua naturtypene frisk rik edelløvskog og lågurt-edelløvskog. Videre vil områdene som foreslås vernet, ha en viktig funksjon som leveområder for enkelte krevende og trua arter knyttet til død ved av rikere treslag som alm, lind og eik. Opprettelse av Landbøåsen naturreservat og Nutknuten naturreservat, tilfredsstiller etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat.

Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene uforstyrret skal kunne finne sted i området.

Et vernevedtak vil få konsekvenser for fremtidig bruk og hvilke aktiviteter som kan foregå i området som blir vernet. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking, drenering/grøfting, og andre aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt i et naturreservat. Det samme gjelder motorisert ferdsel. En del tiltak

som kunne gjennomføres tidligere, vil nå være søknadspliktige. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Statsforvalteren har utarbeidet forslag til verneforskrifter og vernekart for Landbøåsen naturreservat og Nutknuten naturreservat. Forslag til verneforskrift for hvert område, sendes på høring sammen med verneplan/høringsdokument og utkast til vernekart. Nye forhold som blir kjent om de foreslåtte verneområdene og uttalelser som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen, kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften og/eller justering av vernekartet etter høringsperioden er gått ut. Det er derfor av stor betydning at både høringsinstansene og skogeierne selv, eller gjennom skogeierforeningen, kommer med konkrete innspill til den aktuelle verneforskriften og vernekartet som ligger ute til høring. Mulighet for justering av verneforskrift og vernekart blir vurdert opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig og konkret oversikt over hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i verneområdene, og om de er søknadspliktige eller ikke. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriftene.

Inngrep

Verneforskriftene legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, deponering av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i et naturreservat. Eksisterende bygninger og veier kan vedlikeholdes opp til den standarden de har på vernetidspunkt, men det legges i utgangspunktet ikke opp til oppgradering og/eller standardheving. I de få tilfellene det åpnes for gjenoppføring av bygninger i naturreservatene, er dette spesifisert i verneforskriften og det forutsettes at gjenoppføring skjer innenfor rammen av den størrelsen og utformingen som bygningen hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbilveier, traktorveier/traktorsleper, kulturminner, dammer, bruer, stier, klopper med mer. Eksempelvis innebærer dette at eksisterende traktorveier og stier kan ryddes og holdes åpne tilsvarende det som var tilstanden ved vernetidspunktet. Utkastet til verneforskrifter for Landbøåsen naturreservat og Nutknuten naturreservat legger opp til at rydding av nye stier samt merking av nye stier er søknadspliktig.

Gjennom verneprosessen vil Statsforvalteren vurdere hvilke stier og traktorveier som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil som regel bli tegnet inn i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke lenger være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor også som regel bort. Det kan gis unntak i de tilfeller der skogsdrift på bakenforliggende eiendom krever bruk av eksisterende traktor/skogsbilvei. Det er grenset ut en seter med låvebygning i Nutknuten naturreservat, samt traktorveien inn. Dette er gjort med tanke på vedlikehold av bygninger og traktorvei, samt kjøring på traktorveien.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i naturreservatene som nå foreslås vernet. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før, og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist fra bakken eller benytter seg av medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i de foreslåtte naturreservatene. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert beverhytter. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdsel til fots og på ski i verneområdene er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning samt bruk av hest forbudt i de foreslåtte verneområdene, utenom på eksisterende stier og veier.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatene til idrettsarrangementer eller større arrangementer. Hva som regnes for å være et stort arrangement blir vurdert i hvert enkelt tilfelle, ut fra omfanget av påvirkning og risiko for skade og/eller slitasje på verneverdiene.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatet. Ved utforming av slike søknader anbefaler vi at det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten før konkret søknad sendes inn for å avklare hva denne må inneholde.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er flere av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg og hjort på eksisterende traktorveier og i terrenget generelt. I skogområder med liten fare for at det kan oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, kan brukes for uttransport av felt storvilt dersom det er nødvendig. Slike kjøretøy er definert som ATV med belter eller elgtrekker/jernhest. I noen tilfeller kan det også åpnes for at eksisterende godkjente traktorveier som tegnes inn i vernekartet kan benyttes til kjøring med traktor/ATV for uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren presiserer at dette kun gjelder kjøring på avmerket traktorvei og ikke i terrenget ellers. Det vil for eksempel ikke være anledning til å benytte ATV eller traktor for å transportere jegere ut til avsidesliggende jaktposter.

I forbindelse med gjennomføring av nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier i naturreservater, vil det i enkelte tilfeller kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates, men da etter godkjent søknad om dispensasjon fra vernereglene. Det samme

gjelder i forbindelse med nødvendig motorferdsel ved gjennomføring av vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med tilhørende forskrift gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. I de fleste tilfeller der det gis dispensasjon for motorferdsel etter verneforskriften, må det også søkes om tillatelse til motorferdsel hos kommunen etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i Landbøåsen naturreservat og Nutknuten naturreservat som nå sendes på høring, er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv, og at skogen skal få utvikle seg i retning naturskog gjennom fri utvikling uten inngrep. Det registrerte artsmangfoldet er heller ikke knyttet opp mot kulturbetingete naturtyper, og vi vurderer derfor det totale skjøtselsbehovet til å være relativt lite. Dersom en over tid vurderer at verneverdiene trues, åpner forslag til verneforskrift for at det kan gjennomføres nødvendige skjøtselstiltak for å ivareta verneverdiene, og at det kan gis dispensasjon for uttak av etablerte plantefelt. I utkast til verneforskrifter åpnes det også for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatene. Statsforvalteren vil vurdere behovet for utarbeidelse av forvaltningsplan etter at verneprosessen er gjennomført.

Kulturminner

Det finnes ofte kulturminner innenfor foreslåtte verneområder. Dette kan for eksempel være gravhauger, gamle hustuffer, ruiner mm. Etter søknad vil man imidlertid kunne få tillatelse til å sette i stand/reparere, vedlikeholde og skjøtte slike kulturminner. Det er Agder fylkeskommune, Kulturhistorisk museum og Riksantikvaren som er myndighet for automatisk fredete, vedtaksfredete eller på andre måter fredete kulturminner etter kulturminneloven. Vi minner derfor om at istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner også er søknadspliktig etter kulturminneloven i tillegg til verneforskriften for det enkelte naturreservat.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Statsforvalteren påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Statsforvalteren presiserer at det først og fremst er tiltak som ikke er vurdert konkret i løpet av verneprosessen, som skal behandles etter denne dispensasjonsbestemmelsen. Det skal derfor også svært mye til for at det skal kunne gis dispensasjon til gjennomføring av nye tiltak.

Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår nå en prosess hvor kommunene blir tilbudt å få forvaltningsmyndighet for verneområder innen kommunens grenser. Statsforvalteren ber derfor om at Arendal kommune og Vegårshei kommune, i sitt høringssvar, eller på annen måte, gir en skriftlig tilbakemelding på om de ønsker å få forvaltningsansvaret for henholdsvis Landbøåsen naturreservat og Nutknuten naturreservat som nå er på høring. Vi bemerker i denne sammenheng, at dersom kommunen takker ja til dette området, innebærer det at de også vil overta forvaltningsansvaret for de andre mindre naturreservatene i kommunen som ikke allerede har lokal forvaltningsordning. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet

for Landbøåsen naturreservat og Nutknuten naturreservat blir endelig bestemt av Miljødirektoratet kort tid etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne. Det foreslåtte verneområdet ved Landbøåsen ble taksert den 22.04.2025, og det foreslåtte verneområdet ved Nutknuten ble taksert den 16.06.2025. Signerte avtaler om erstatning må være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av områdene. Når erstatningssum er avtalt, vil denne normalt bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Oppstart av verneprosess

Statsforvalteren i Agder meldte oppstart av verneprosess for Nutknuten (tidligere Holmvassliene-nuten) naturreservat og Landbøåsen naturreservat den 13.02.2025. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til skogeierne og øvrige berørte parter; deriblant Arendal kommune, Vegårshei kommune, Agder fylkeskommune, Glitre Nett AS, Statnett, Språkrådet samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Høringen ble også sendt til berørte regionale etater og interesseforeninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Agderposten, Tvedestrandsposten og Aust-Agder Blad.

Det kom samlet inn fire innspill til hvert av områdene i oppstartsmeldingen. En sammenfatning av hovedinnholdet i innspillene og Statsforvalterens vurdering av innspillene følger nedenfor.

Sammendrag av innkomne innspill

Statnett SF har i sitt innspill til oppstartsmeldingen pekt på at verneforslaget for Landbøåsen naturreservat og Nutknuten naturreservat ikke berører Statnett sine anlegg eller planer. De har derfor ingen bemerkninger til et vern med avgrensning som foreslått i oppstartsmeldingen.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) har ingen merknader til oppstartsmelding for Nutknuten naturreservat. I sitt innspill på oppstartsmeldingen for Landbøåsen naturreservat peker DMF på at området berører jernregistreringen Styggedal1, og området ligger i umiddelbar nærhet til feltspatregistreringen Landbo2. Ingen av registreringene er verdivurdert av Norges geologiske undersøkelse (NGU), og det framgår ikke mer informasjon fra NGUs database. DMF kan ikke se at det er noen undersøkelsesrapporter i området, men at det tidligere har vært tildelt undersøkelsesrett som nå er fristilt.

DMF forutsetter at Statsforvalteren innhenter oppdatert informasjon før høring. Statsforvalteren bør kontakte NGU for å avklare om det finnes mer informasjon om registreringene. Dersom det framkommer informasjon som tilsier at registreringene bør undersøkes nærmere eller om det kan være viktige mineralressurser som kan bli omfattet av vern, mener DMF at det må vurderes om vernet skal tilpasses eller om det må stilles vilkår for undersøkelser og mulig framtidig tilgang til mineralressursene.

Arendal kommune støtter forslaget om vern av Landbøåsen naturreservat i Arendal kommune.

Vegårshei kommune støtter vern av området i sitt innspill til oppstartsmelding for Holmvassliene-Nuten naturreservat. Kommunen setter imidlertid spørsmålstegn ved avgrensningen i nord/øst, ved

Frinesbukta, og i sør, området mellom Nuten og Nuttjenn. De ber om at avgrensingen i disse to områdene vurderes på nytt, ved at verneområdet utvides slik at det også omfatter de registrerte MiS-figurene og i større grad følger grensene for hogstklasser. Det vil ifølge kommunen være hensiktsmessig fordi verneområdet får en arrondering som er naturlig, og det legges til rette for at resten av eiendommene kan drives og skjøttes på en god måte.

Språkrådet mener at Landbøåsen er et dekkende navn for området i Arendal. For området i Vegårshei peker Språkrådet på at navnet *Holmvasslia* er eneste godkjente skrivemåte og kan benyttes som navn på reservatet. Det er ingen merknader til skrivemåten *Nuten*, men at seteren ligger utenfor det foreslåtte verneområdet. Generelt vil de tilrå å bruke bindeordet «og» i stedet for bindestrek i doble reservatnavn. Språkrådet tilrår skrivemåten **Holmvasslia og Nuten naturreservat**, men mener Statsforvalteren bør vurdere om *Nutknuten* vil være et mer dekkende navn på naturreservatet.

Statsforvalterens kommentarer til innspillene

Statnett har uttalt at de ikke har noen merknader til verneforslaget for Landbøåsen naturreservat eller Nutknuten naturreservat. Statsforvalteren mener derfor at det ikke er nødvendig å kommentere dette innspillet noe nærmere.

Arendal kommune er positive til vern av Landbøåsen naturreservat. Statsforvalteren mener derfor at det ikke er nødvendig å kommentere dette innspillet noe nærmere.

Vegårshei kommune har uttalt at de setter spørsmålstegn ved avgresningen i nord/øst, ved Frinesbukta og i sør, ved Nuten og Nuttjenn. Statsforvalteren har etter oppstartsmeldingen, vært i dialog med Norskog og grunneier og på befaring for blant annet å vurdere kommunens forslag til endringer av disse grensene. I etterkant er avgrensningen ved Frinesbukta justert til også å omfatte MiS-registreringene, slik at disse inngår i forslaget for vern. Området ved Nut og Nuttjenn er også blitt en del av verneforslaget for området videre. Statsforvalteren mener derfor vi har imøtekommet merknadene i innspillet fra Vegårshei kommune.

Språkrådet har kommet med merknader om navnet *Holmvassliene-Nuten*. Statsforvalteren har vurdert forslagene til Språkrådet og kommet frem til at *Nutknuten* er et mer dekkende navn for området. I verneforslaget som nå sendes på høring har derfor området Holmvassliene- Nuten naturreservat endret navn til Nutknuten naturreservat. Videre var det ingen merknader til Landbøåsen naturreservat.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) har ingen merknader til forslaget for Nutknuten i Vegårshei kommune. DMF anmoder imidlertid om at Statsforvalteren kontakter NGU og får en avklaring fra de angående undersøkelse av viktige mineralressurser innenfor verneforslaget for Landbøåsen naturreservat i Arendal kommune. Statsforvalteren har ikke tatt kontakt med NGU før høringen, men vil sende forslaget for verneområdet på høring til NGU og ta direkte kontakt med de under høringen for en avklaring om mineralressursene i forslaget for Landbøåsen naturreservat i arendal kommune.

Områdebeskrivelse

Landbøåsen naturreservat

Det foreslåtte verneområdet ligger rundt 15 km øst for Arendal sentrum i Arendal kommune, og omfatter en ås, Landbøåsen. Verneforslaget ligger i boreonemoral sone og i svak oseanisk

vegetasjonsseksjon. Området er lavereliggende, på rundt 60- 100 meter over havet, og består for det meste av skog på middels og høy bonitet. De høyeste vernekvallitetene er knyttet til forekomst av ulike typer rik edelløvskog blant annet de rødlista naturtypene frisk rik edelløvskog (NT) og lågurtedelløvskog (VU). Disse skogtypene dominerer det meste av tilbudsområdet som har vært kartlagt for verneverdier i skog. Området har stor treslagsvariasjon, med eik og osp som dominerende treslag. Terrenget er småkupert, og berggrunnen er baserik. Store og til dels gamle løvtrær finnes spredt i hele området. Kombinasjonen av baserik berggrunn, forekomster av store og gamle løvtrær, og et småkupert terreng gir grunnlag for et rikt artsmangfold. Verneforslaget omtales som en hotspot for forekomster av regionalt til nasjonalt sjeldne basekrevende og rødlista jordboende sopp, spesielt i den sørvestre kanten, hvor det er velutviklet lågurtskog. I dette område er skogen flersjiktet og relativt gammel og det finnes flere store løvtrær, slik som ask, eik, lind, osp, spisslønn og svartor. Særlig krevende/sjeldne arter omfatter flammevokssopp, grønn fåresopp, lakserosa korallsopp og piggsvinrøksopp. Det er også verdt å fremheve flekkvis forekomst av velutviklete lungeneversamfunn. Svøpfellmose, som er svært sjelden på Sørlandet, ble funnet på en stor osp. Av noenlunde kontinuitetskrevende arter på død ved er det gjort relativt få funn, og i hovedsak tilknyttet eik og osp, slik som bølgekjuke, begerfingersopp, eikedynekjuke, ospehvitkjuke og ruteskorpe.

Statsforvalteren har vurdert det foreslåtte naturreservatet om omfatter Landbøåsen området til å være i øvre sjikt av regionalt verneverdig. Verneforslaget vil kunne bidra til å oppfylle den regionale mangelen i skogvernet knyttet til rik edelløvskog, inkludert lågurt-eikeskog med innslag av de trua naturtypene lågurtedelløvskog (VU) og frisk rik edelløvskog (NT), samt gammel ospedominert skog og noe rik blandingsskog i lavlandet.

Nutknuten naturreservat

Det foreslåtte naturreservatet Nutknuten ligger et par kilometer fra bygda Mo i Vegårshei kommune. Verneforslaget ligger i boreonmoral sone og i svak oseanisk vegetasjonsseksjon. Verneforslaget er lavereliggende, på omkring 234-342 meter over havet. Området omfatter høydedraget Nutknuten med søkk og topper i terrenget rundt. Skogen består generelt av edelløvskog på relativt kalkrik mark og med høy tetthet av store/gamle eiketrær. Skogen mellom Frinesbukta og Nutknuten har høy naturkvalitet i form av gammel eikeblandingsskog, gammel ospeblandingsskog og/eller rike skogtyper. I sør finnes det en sørvendt lise med lågurtedelløvskog (VU), dvs. lågurt-eikeskog og mange store eik og tallrike eikestubber som vitner om tidligere uthogst. Sør for seteren Nuten er det registrert frisk rik edelløvskog (NT) eller overgangsformer mot lågurtedelløvskog (VU) og mye ask samt enkelte store osper øverst i skråningen. Vernekvallitetene er knyttet til ulike utforminger av edelløvskog. De rødlistede naturtypene frisk rik edelløvskog (NT) og lågurtedelløvskog (VU) er registrert innenfor foreslått avgrensning. Det er påvist syv rødlistede arter av lav og sopp, blant annet kastanjelundlav, furustokkjuke, eikeildkjuke og ruteskorpe innenfor verneforslaget. Dette er arter som er tilknyttet gamle og døde trær av eik og furu. I tillegg er det registrert spredt forekomst av lungeneversamfunn omkring Nutknuten.

Statsforvalteren vurderer området som regionalt verneverdig. Verneforslaget vil fange opp regionale mangler i skogvernet knyttet til rik edelløvskog med de trua naturtypene frisk rik edelløvskog (NT), lågurtedelløvskog (VU) og blandingsskog i lavlandet.

Vedlegg

Vernekart for Landbøåsen naturreservat

Vernekart og Nutknuten naturreservat

Verneforskrift for Landbøåsen

Verneforskrift for Nutknuten naturreservat